
Vragen van het lid Irrgang aan de minister van Economische Zaken over permanente energie-afsluitingen van huishoudens.

De heer **Irrgang** (SP): Mijnheer de voorzitter. Dit weekend daalde de temperatuur in grote delen van ons land tot ver onder het vriespunt. De meesten van ons zaten er gelukkig warmpjes bij, toen wij zaterdagmorgen in de krant konden lezen dat duizenden mensen in Nederland permanent zijn afgesloten van gas en licht, en in sommige gevallen ook van water. Van minister Zalm van Financiën weten wij dat hij armoede in Nederland slechts betrekkelijk vindt, terwijl deze mensen door armoede zo diep in de schulden zijn geraakt dat zij letterlijk in de kou zijn komen te zitten.

Hierover heb ik de volgende vragen aan de minister. Is hij het met mij eens dat energiebedrijven geen mensen mogen afsluiten in de winter, tussen 1 oktober en 1 april, zoals vermeld in artikel 44 van de Gaswet en artikel 95 van de Elektriciteitswet?

Volgens de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet komt het vooral door de liberalisering van de energiemarkt dat mensen nu niet meer aangesloten kunnen worden. De energieleverancier wil doorgaans wel meewerken aan een schuldsanering, maar de netbeheerders willen gewoon € 500 contant zien om mensen opnieuw aan te sluiten. Erkent de minister dat de liberalisering van de energiemarkt ertoe heeft geleid dat duizenden mensen op dit moment in de kou zitten? Is hij ervan op de hoogte dat energiebedrijven steeds vaker vragen om een borg van enkele maanden vooruit te betalen, waarmee de kosten om opnieuw aan te sluiten nog verder stijgen?

Is hij bereid om in het overleg met de energiebedrijven over een gedragscode verplichtende afspraken te maken met de netbeheerders over een betalingsregeling voor het heraansluiten van gas en licht? Uit een persbericht van EnergieNed van gisteravond begrijp ik dat de energiebedrijven die aangesloten zijn bij EnergieNed, in ieder geval bereid zijn om hierover te praten.

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Laat er geen enkel misverstand over bestaan: als mensen letterlijk in de kou komen te zitten, is dat een afschuwelijke zaak. Daarover bestaat geen enkel verschil van mening tussen de heer Irrgang en mij. Het moet ook volstrekt duidelijk zijn dat deze problematiek niets, maar dan ook werkelijk niets te maken heeft met de liberalisering van het energiebeleid. Daar is geen enkele koppeling tussen aan te geven. Ik werp die suggestie dus verre van mij.

Wij gaan zorgvuldig met de problematiek van de leveranties om. In mijn opdracht en mede op verzoek van de Tweede Kamer heeft de DTe, de Dienst Toezicht energie, het afsluitingsbeleid van alle bedrijven geïnventariseerd. Naar aanleiding van de resultaten daarvan heeft de DTe de sector gevraagd om te komen tot gedragsregels. Het doel daarvan is om transparantie en een zorgvuldig incasso- en afsluitingsbeleid te krijgen en om afsluitingen, zeker in de wintermaanden, te voorkomen. In antwoord op de eerste vraag van de heer

Irrgang: er is deze winter geen sprake van enige afsluiting geweest. Dat staat ook in de Energiewet en de Gaswet. Er is een duidelijk beleid met de grootst mogelijke terughoudendheid. Die gedragsregels zijn vorig jaar goedgekeurd door de DTe. Alle bedrijven werken inmiddels op basis van dat kader. De kern daarvan is dat de consument goed wordt geïnformeerd en wordt gewezen op de mogelijkheid van schuld-hulpverlening en dergelijke. Ik benadruk nogmaals met grote kracht dat bedrijven niet zomaar tot afsluiting overgaan. De DTe houdt onder mijn verantwoordelijkheid toezicht op de naleving en kan ook handhavend optreden.

Mijn conclusie is dan ook dat er sprake is van een eigen verantwoordelijkheid van de klant, maar dat de gedragscode ervoor moet zorgen dat er aandacht is voor onrechtvaardige situaties en dat bedrijven de mensen wijzen op een tijdige stap naar bijvoorbeeld de schuld-hulpverlening. EnergieNed heeft duidelijk gemaakt dat het er alles aan doet om ervoor te zorgen dat het proces zorgvuldig is. De brief van gisteren is ook door mij zeer ondersteund.

De heer **Irrgang** (SP): Voorzitter. Het is jammer dat deze minister niet het lef heeft om te erkennen dat deze problemen zijn ontstaan door de liberalisering. Dat is wel zo. Dat blijkt ook uit de berichten van de NVVK. Vroeger werd bij een schuldsanering één deal gesloten met het energiebedrijf, maar nu weigert de netbeheerder om daaraan mee te werken. Het probleem gaat niet alleen over afsluitingen, maar juist ook over het opnieuw aansluiten van mensen. Het is jammer dat de minister daar niet meer over heeft gezegd, want daar ging het persbericht van EnergieNed van gisteravond over. Is de minister bereid om er in het overleg over de gedragscode bij de energiebedrijven op aan te dringen en ervoor te zorgen dat de gedragscode een verplichtend karakter krijgt en dat daarin komt te staan dat de kosten voor heraansluiting – daarbij gaat het dus om die € 500, wat al veel te hoog is, maar waar soms nog enkele maanden bovenop komen – worden meegenomen in de schuldsanering, zodat mensen snel weer kunnen worden aangesloten op gas en licht? Morgen is het 1 februari en het kan zonder gas en licht ook in februari nog heel erg koud zijn.

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Er is geen sprake van dat de kosten altijd € 500 bedragen. Dat bedrag ontstaat als het gaat om graafkosten en als er wordt geweigerd om de deur te openen om toegang te verschaffen tot de meterkast. Het normale tarief is € 75 voor afsluiting en € 75 voor aansluiting. Natuurlijk zijn ook de netbeheerders betrokken bij de code. Ik benadruk nogmaals met veel nadruk dat er geen sprake van is dat de liberalisering enige directe correlatie heeft met het vraagstuk waarover de heer Irrgang het nu heeft gehad.

De heer **Irrgang** (SP): Maar...

De **voorzitter**: Nee, u hebt twee rondes gehad. Ik moet nu dus naar aanvullende vragen toe.

De heer **Crone** (PvdA): Voorzitter. Ik heb twee aanvullende vragen. Ik heb indertijd zelf het initiatief genomen om in de wet te regelen dat mensen bij vorst niet worden afgesloten, zelfs niet in de winter. Ik heb toen

Brinkhorst

gevraagd om dat zo nodig met een ministeriële regeling tot uitvoering te brengen. Dat is kennelijk niet voldoende geweest. Waar blijft nu die ministeriële regeling? Ik heb de minister daarover in april/mei schriftelijke vragen gesteld. Toen zei hij dat de DTe daar nog steeds mee bezig was en dat hij het dus nog niet wist. Weet u het inmiddels wel? Mensen moeten houvast hebben aan een kader. Wij staan hier als Kamerleden incidenten te bespreken, omdat niet wordt uitgevoerd wat wij hebben afgesproken.

Ik hoor dat mensen gelukkig vaker worden aangemeld bij de sociale dienst als zij problemen hebben. De hoofdregel was immers dat de problemen van mensen niet zouden worden afgehandeld door het energiebedrijf, maar in overleg met de sociale dienst. Ik heb echter ook gehoord dat er enorme wachtlijsten zijn bij de schuldhulpverlening. Mevrouw Noorman heeft in het najaar 25 mln. extra geregeld voor de schuldhulpverlenings-trajecten. De mensen worden nu toch afgesloten, terwijl zij nog in dat proces zitten. Wilt u met uw collega De Geus afspreken dat mensen niet worden afgesloten zo lang zij in het traject of de aanloop daarvan zitten?

Minister **Brinkhorst**: Op mijn vraag gisteren aan de energiebedrijven of in de koude periode wordt afgesloten, heeft EnergieNed gemeld dat dit niet gebeurt. De alhier gestelde vragen hebben betrekking op een problematiek die lang voor die tijd is ontstaan.

Met de collega van SZW zal ik bezien of de procedures daarvoor gelden. Het is uiteindelijk de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkenen om de schuldhulpprocedure in te gaan. Conform de gedragscode verzoeken de bedrijven de betrokkenen ook om gegeven hun omstandigheden het schuldhulpverleningsproces in te gaan. De sociale diensten van de gemeenten spelen er een belangrijke rol bij. Energiebeleid is geen armoedebeleid.

Wat de eerste vraag betreft: ik heb geen aanleiding om te denken dat de gedragscode die nu is opgesteld niet goed werkt. Wel is er nog het aanvullende punt van de energiebedrijven. Ik zal bezien of dit in een formele regeling wordt neergelegd. Mijn voorkeur op dit ogenblik is om het in de gedragscode te houden, maar ik zal bezien of wij een sluitend systeem kunnen bedenken waardoor er geen ontsnappen meer mogelijk is.

De heer **Hessels** (CDA): De CDA-fractie heeft er vorig jaar samen met de PvdA-fractie via een amendement voor gezorgd dat de gang langs de sociale dienst in de wet kwam te staan. Kan de minister meer inzicht geven in wat dit heeft opgeleverd? Komen mensen bij de sociale dienst en komt men dan tot een schuldsanerings-regeling of een andere regeling?

Het grootste probleem schuilt in de heraansluitkosten en vooral de borg die moet worden betaald voor de maanden daarna. In België doet men het anders. Daar wordt de meter zodanig aangepast dat er maar een beperkte hoeveelheid elektriciteit en gas kan worden afgenomen. Men wordt dus niet volledig afgesloten. De meter wordt zodanig ingesteld dat aan de primaire levensbehoefte aan elektriciteit en gas wordt tegemoetgekomen. Is dat geen alternatief dat wij kunnen bieden aan de mensen die nu in de kou zitten? Ook de CDA-fractie heeft daar grote problemen mee.

Minister **Brinkhorst**: Ik zal de energiebedrijven vragen

welke mogelijkheden er bestaan om meters in Nederland zodanig aan te passen.

Ik heb geen aanleiding om te denken dat de sociale diensten niet zorgvuldig te werk gaan. Ik zal, zoals ik de heer Irgang al heb gezegd, de heer De Geus met de problematiek confronteren.

De heer **Van der Ham** (D66): In Rotterdam is op dit moment een initiatief gaande, waarbij men met een soort opwaardeerkaart elektriciteit en gas kan krijgen. Dat is misschien een heel goed middel als handreiking in dit soort gevallen.

U zegt dat die € 500 alleen maar geldt als de deur niet wordt opengedaan. Door omstandigheden kan een dergelijke situatie ontstaan en die mensen moeten ook uit de problemen komen. Deelt u mijn mening dat in het traject dat u met EnergieNed ingaat ook een regeling in de krediethulpverlening moet worden getroffen voor die € 500? Ook de fractie van D66 gaan de wachtlijsten voor krediethulpverlening zeer aan het hart. Ik hoop dat u daar samen met de minister van Sociale Zaken fors op inzet, want het is een groot probleem.

Minister **Brinkhorst**: De wachtlijsten zijn geen verantwoordelijkheid van de minister van Economische Zaken. Ik zal deze kwestie doorgeven aan de collega van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Nogmaals, die € 500 is geen regel, maar uitzondering. Dat bedrag wordt gevraagd in het geval dat wordt geweigerd de deur te openen en er daardoor graafwerkzaamheden moeten worden verricht. Die kosten moeten ergens worden verrekend. Vanzelfsprekend is de inzet, dit bedrag mee te nemen in de schuldhulpverlening.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De afspraak is dat mensen in de wintermaanden niet worden afgesloten en dat is natuurlijk terecht. Het is afschuwelijk dat mensen in de kou moeten zitten. Daarnaast zijn er mensen waar de aansluiting voor de winter is afgesloten, maar die wordt niet automatisch opnieuw aangesloten als het winter wordt. Dit is een groot probleem. Kan de minister ervoor zorgen dat mensen in de wintermaanden niet van gas en licht blijven afgesloten?

De minister heeft gezegd dat hij wel iets wil regelen. EnergieNed heeft een aantal oplossingen voor de schuldsanering gesuggereerd. Zou het geen goede gedachte zijn om in de Elektriciteits- en gaswet die toch binnenkort moet worden aangepast, regels op te nemen voor het aan- en afsluiten van de energievoorziening? Mensen moeten weten waar zij aan toe zijn. Wij kunnen toch niet toezien dat mensen in een beschaafd land als Nederland in de kou zitten? Het feit dat de minister het afschuwelijk vindt, maakt het echt niet warmer in hun huis.

Minister **Brinkhorst**: Het probleem is niet dat er geen heldere regels zijn, want die zijn er wel. Er is ook een element van eigen verantwoordelijkheid. Daarom zijn er schuldhulpverleningen in het leven geroepen, is er de aanwijzing van de gemeenten en zijn de sociale diensten actief. EnergieNed is krachtens de wet verplicht om met uiterste terughoudendheid op te treden en heeft verklaard dat er in de winter niet wordt afgesloten. Al die regelingen dragen ertoe bij dat de overheid doet wat zij kan. Nieuwe regels in de wet opnemen, biedt geen oplossing. Die oplossing wordt gezocht in enerzijds een

Brinkhorst

menselijke en sociale lijn en anderzijds zoveel mogelijk helderheid. De eigen verantwoordelijkheid – ook voor het aangaan van schuldhulpregelingen – kan nooit helemaal worden afgeschoven.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister gaat niet in op mijn opmerking dat bestaande afsluitingen niet worden hersteld als het winter wordt. Ik zou graag zien dat dit wordt geregeld.

Minister **Brinkhorst**: Als er voor de winter is afgesloten, hebben de mensen alle ruimte om voor de winter een regeling te treffen opdat zij weer worden aangesloten. Dit is een element van de schuldhulpregeling. Daar hoort de problematiek van de € 575 ook bij. Ik denk dat dit het maximum is dat redelijkerwijs kan worden gevraagd.

Mevrouw **Verburg** (CDA): In het begin dacht ik dat de minister serieus op de zaak inging, maar ik krijg zo langzamerhand de indruk dat hij vooral een doorgefluk is. Hij heeft al twee keer gezegd dat hij een en ander zal doorgeven aan minister De Geus, aan de andere kant verwijst hij naar de bestaande regels en de eigen verantwoordelijkheid van betrokkenen. Mag ik de minister nu eens aanspreken op zijn verantwoordelijkheid als handhaver van de wet? In die wet is op basis van een amendement van de collega's Crone en Hessels bepaald dat de energiebedrijven in voorkomende gevallen een melding doen uitgaan aan de sociale diensten. Is de minister bereid om de energiebedrijven daarop aan te spreken en hen voor te houden dat zij niet alleen geacht worden om de letter van de wet te kennen, maar om die ook uit te voeren? Er is gerede aanleiding om te twifelen aan de effectieve uitvoering van deze bepaling. Nu kan deze minister niet verwijzen naar de eigen verantwoordelijkheid van anderen, nu moet hij naar zichzelf kijken.

Minister **Brinkhorst**: Dit spreekt vanzelf. Ik ben een beetje verbaasd dat mevrouw Verburg er überhaupt aan twijfelt dat ik deze zaak serieus neem. Ik vind het vanzelfsprekend dat de bedrijven worden aangesproken op de spelregels en dat wij controles uitvoeren. Ik zal de Kamer hierover informeren.

Vragen van het lid Sterk aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie over het terugsturen van criminele Antillianen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Voorzitter. Al jarenlang trekken gemeenten zoals Rotterdam, Tilburg en Den Helder aan de bel over de enorme problemen die zij hebben met criminele Antilliaanse jongeren. Die problemen lijken de afgelopen tijd alleen maar groter geworden. Ik verwijs naar de straatbenden in Rotterdam. Daarom heeft het CDA samen met een aantal andere partijen vorig jaar aan het kabinet om een toelatingsregeling gevraagd. Die schijnt inmiddels in de maak te zijn.

In de afgelopen week hebben wij uit de pers kunnen vernemen dat de minister een stap verder wil gaan: zij wil criminele Antilliaanse jongeren terugsturen als zij twee jaar in Nederland zijn geweest. De CDA-fractie is daar blij verrast over. Zij gaat ervan uit dat dit geen losse

flodder is en dat de minister de daad bij het woord zal voegen. Wij hebben een aantal centrale vragen aan de minister: wanneer kunnen wij de uitgewerkte voorstellen verwachten, hoe zullen die er precies uitzien en op welke manier komt de koppeling met de socialevormingsplicht op de Nederlandse Antillen tot stand? Als de minister deze plannen al op de plank heeft liggen, is het immers niet nodig dat wij er lang op hoeven wachten. Ik denk dat gemeenten als Tilburg en Rotterdam, die vanwege de situatie aldaar echt zitten te wachten op handvatten uit Den Haag om hun problemen met Antilliaanse jongeren aan te pakken, daar ook blij mee zullen zijn.

Ik hoop op een klip en klaar antwoord van de minister. Ik hoop ook dat haar plannen snel ten uitvoer mogen komen.

Minister **Verdonk**: Voorzitter. Ik steun mevrouw Sterk in haar wens om snel door te gaan met deze regeling. Daarop is alle inzet ook gericht. Inmiddels is de consultatieronde aan de gang, wat betekent dat de VNG en de organisatie voor Antillianen en Arubanen in Nederland OCaN, maar ook de 21 Antillianengemeenten het wetsvoorstel ter consultatie hebben gekregen. Gisteren was er een eerste bespreking. Zij pogen nu met één advies te komen. Dat zou natuurlijk heel positief zijn.

De planning daarna is als volgt. In april wil de ministerraad dit wetsvoorstel behandelen. Daarna gaat het naar de Raad van State voor een spoedadvies. Wat mij betreft, zou het nog vóór deze zomer in deze Kamer kunnen worden behandeld, maar de Kamer gaat natuurlijk over haar eigen agenda.

Hoe is de koppeling met de socialevormingsplicht? Die is erg belangrijk. De Antillen en Curaçao hebben nu zelf hun verantwoordelijkheid genomen om jongeren die ontsporen of dreigen te ontsporen, daar op te vangen en een opleiding te bieden, om ervoor te zorgen dat de jongeren een startkwalificatie krijgen en kunnen gaan werken of een verdere opleiding kunnen volgen. Dat vinden wij erg belangrijk en daarom subsidieert Nederland dit voor ongeveer tachtig procent.

Wij doen er dus alles aan om dat daar te steunen, maar op zich staat dat los van de regeling die in Nederland wordt ontworpen; dit wetsvoorstel is dus een daarvan onafhankelijke regeling. Het lijkt mij zeer belangrijk om jongeren die de socialevormingsplicht op de Antillen ontvluchten, in Nederland op te vangen en terug te sturen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik begrijp dat de minister hoopt dat het wetsvoorstel voor de zomer in deze Kamer ligt. Wij vinden dat als CDA-fractie wat laat, omdat wij hier al een jaar over praten. De minister heeft deze regeling vorig jaar mei al toegezegd. Zij is nu bezig om allerlei consultatierondes in te bouwen, maar is dat nou echt nodig? Het lijkt nu namelijk op heel veel kopjes thee drinken, maar verder weinig daadkracht. De steden staan op dit moment te springen om, onder andere, deze regeling. Waarom zou de minister deze consultatiestap niet gewoon kunnen overslaan en de daad bij het woord voegen? De minister toont zich altijd de minister van daadkracht. Laat haar zorgen dat deze regeling zo snel mogelijk naar de gemeenten gaat.

Minister **Verdonk**: Natuurlijk is daadkracht een heel